

HE 323/2018 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2019
LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen lisätalousarvioksi vuodelle 2019.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2019

Pääministeri

JUHA SIPILÄ

Valtiovarainministeri *Petteri Orpo*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2019 lisätalousarvioksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen valvonta

Vanhusten ja vammaisten palvelujen ohjauksen ja valvonnan voimavarojen vahvistamiseen ehdotetaan yhteensä 720 000 euron lisämäärärahaa aluehallintovirastolle, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskustaloudelle (Valvira) sekä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Varhaiskasvatuksen valvontaresurssien vahvistamiseen ehdotetaan aluehallintovirastolle ja Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskustaloudelle (Valvira) yhteensä 350 000 euron määrärahalisäystä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenoihin ehdotetaan 350 000 euron lisäystä vanhusten oikeuksien valvonnan voimavarojen lisäämiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) ehdotetaan 250 000 euron lisäystä vanhuspalvelujen tila -tutkimuksen (VanPal) kehittämiseen ja toteutukseen.

Turvallisuus ja maahanmuutto

Lasten ja nuorten internetissä tapahtuvaan seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvä ongelma on laaja ja kasvava sekä verkostoitunut. Poliisin henkilöstö- ja laiteresursseja ehdotetaan vahvistettavaksi 1,6 milj. eurolla seksuaalirikosten torjumiseksi internetissä ja ennalta estävän työn tehostamiseksi (ns. nettipoliisi).

Tuomioistuimille, oikeusapuun ja syyttäjälaitokselle ehdotetaan yhteensä 374 000 euroa lisämäärärahaa liittyen poliisin rikostorjunnan laajenemiseen.

Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten selvittämisen ja ehkäisemisen edistämiseksi Helsingissä ja Oulussa otetaan käyttöön Lastenasiainalo-toimintamalli. Lastenasiainalo-toimintamallien käynnistämistä tukevaan ohjaukseen ja kehittämiseen sekä käynnistämistä tukeviin avustuksiin ehdotetaan yhteensä 813 000 euroa vuodelle 2019.

Oulun kaupungille ehdotetaan 500 000 euron avustusta käytettäväksi Oulun kaupungin pilotti-projektiin, joka tähtää alaikäisiin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisemiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriölle, Opetushallitukselle sekä nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön ehdotetaan yhteensä 1,8 milj. euron lisämäärärahaa, jota voitaisiin käyttää lasten ja nuorten houkuttelun ja hyväksikäytön (grooming) vastaisiin toimenpiteisiin.

Turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden käsittelyiden laatutason parantamiseen ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi ehdotetaan Maahanmuuttoviraston määrärahoihin lisäystä 2,212 milj. euroa.

Oulun vastaanottokeskuksen tiloja muutetaan v. 2019 ulkomaalaisten säilönnötoyksikön tiloiksi. Muutostöihin ja säilönnötoyksikön perustamiseen ehdotetaan 2,601 milj. euroa.

Suomalaisen yhteiskunnan peruskurssin koepilotointiin valtion vastaanottokeskuksissa ehdotetaan 250 000 euroa.

Maahanmuuttajien kotouttamisen määrärahoihin ehdotetaan 250 000 euron lisäystä. Lisäys aiheutuu omakielisen orientaatiokoulutuksen järjestämisestä sekä valtakunnallisen koulutusmateriaalin tuottamisesta maahanmuuttajien yhteiskuntatietoisuuden lisäämiseksi.

Tuloarviot

Joulukuussa julkistetun VM:n makroennusteen mukaan talouskasvu jää hieman aiemmin arvioitua hitaammaksi. Tähän vaikuttaa niin viennin kuin kotimaisen kysynnänkin kehitys. Verotuloarviota ehdotetaan alennettavaksi yhteensä 150 milj. eurolla. Arvonlisäveroennustetta ehdotetaan alennettavaksi 196 milj. eurolla mm. yksityistä kulutusta koskevien ennusteiden päivittymisen perusteella. Lisäksi ansio- ja pääomatuloveron tuottoa ehdotetaan kasvatettavaksi 156 milj. eurolla ja yhteisöveron tuottoa alennettavaksi 110 milj. eurolla.

Rautatietoimialan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi ja suurten raideliikenneinvestointien edistämiseksi hallitus on päättänyt siirrettäväksi perustettavan Oy Suomen Rata Ab:n taseeseen 100 milj. euron arvosta valtion omistamia osakkeita. Yhtiön maksettavaksi tulevat varainsiirtovero ja osakkeiden realisoinnista aiheutuvat kustannukset ovat noin 7 milj. euroa, minkä lisäksi tuloarviota alentaa osakesiirrosta aiheutuva osinkojen väheneminen noin 3 milj. eurolla. Näitä vastaavasti ehdotetaan vähennettäväksi osakemyynti- ja osinkotuloutuksia yhteensä 110 milj. eurolla. Lisätalousarvion kattamiseksi ehdotetaan lisättäväksi vastaavasti tuloutuksia Huoltovarmuusrahastolta (37 milj. euroa) ja Valtion asuntorahastolta (73 milj. euroa).

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 144 milj. euron vähennys ja määrärahojen 81 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2019 lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 225 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2019 arvioidaan noin 1,9 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2019 lopussa arvioidaan olevan n. 107 mrd. euroa, mikä on n. 44 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2017 Tilinpäätös	2018 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	2019 Hyväksytty talousarvio	2019 Hallituksen esitys	2019 Yhteensä
Määrärahat yhteensä (pl. valtionvelan vähentäminen)	55 042	56 192	55 495	81	55 576
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 331	1 172	1 180	-	1 180
Tuloarviot yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	51 341	54 942	53 840	-144	53 696
— Verotulot	43 197	44 417	45 816	-150	45 666
— Muut tulot	8 144	10 525	8 024	6	8 030
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom. 15.03.01)	3 084	1 250	1 655	225	1 880
— Nettolainanotto	3 061	1 300	1 705	225	1 930
— Velanhallinta	23	-50	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi n. 42 milj. eurolla. Vuoden 2019 kehysmenojen taso olisi 44 152 milj. euroa.

Menokehys vuodelle 2019 oli varsinaisen talousarvion jälkeen 44 420 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennekorjaukset huomioon ottaen vuoden 2019 kehystaso on 44 413 milj. euroa. Jakamattomaksi varaukseksi jää 262 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2019
	Puolustusvoimien menojen indeksikorjauksen tarkistus vuoden 2018 toteutuneen hintakehityksen mukaiseksi (sopimusperusteinen hintakorjaus)	-7,0

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriön arvonlisäveromenoihin ehdotetaan 21 milj. euron lisäystä määräraha-arvion nousun vuoksi.

Maksatusarvioiden tarkentumisen vuoksi teollisuuden uudistumisen ja yritysveroisten liiketoimintaekosysteemien (ns. kasvumoottorit) kehittämiseen tarkoitettujen pääomalainojen arviomäärää ehdotetaan korotettavaksi 18 milj. eurolla. Myöhempien vuosien määräraha-arvio vähennee vastaavasti.

Työvoima- ja yrityspalvelujen uusien palvelumallien pilotointiin ehdotetaan 3 milj. euron siirtoa TE-toimistojen toimintamenoihin julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden määrärahasta.

Ehdotetaan, että Huoltovarmuuskeskus oikeutetaan luovuttamaan Kiinteistö Oy Hekan koko osakekanta 10,75 milj. euron arvosta apporttiomaisuutena Suomen Huoltovarmuusdata Oy:lle.

Enontekiön Sähkö Oy:n nykyisen vastuualueen sähköverkon korvausinvestointien tukemiseen ehdotetaan 7 milj. euron valtuutta.

Yritysten kehittämishankkeisiin ehdotetaan 2 milj. euron lisävaltuutta käytettäväksi työllisyysvaikutuksiltaan merkittäviin uuden teknologian investointihankkeisiin Varsinais-Suomessa.

Alueellisen pääomasijoitustoiminnan käynnistämiseen ehdotetaan siirrettäväksi 8,4 milj. euroa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muista määrärahoista.

Muita tarkistuksia

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella uudistetaan kokousjärjestelykäytäntöjä vieraiden muistamisessa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisiksi. Suomi kannustaa Eurooppaa edelläkävijyyteen ilmastotoimissa. Lisätalousarviomuutoksella fyysisten lahjaesineiden sijasta kokousmuistamisia vastaava summa ehdotetaan voitavan käyttää lentopäästöjen hyvittämiseksi tehtäviin käyttötarkoituksiin. Lisäksi ehdotetaan, että myös valtiovarainministeriön toimintamenojen määrärahaa saa käyttää vähäisiä lahjoja korvaavien, lentopäästöjä kompensoivien järjestelyjen aiheuttamien menojen maksamiseen.

Museoviraston toimintaedellytysten varmistamiseksi ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotetaan suostumusta, jonka mukaan Suomen Olympiakomitean yhteydessä toimivalle olympiarahastolle saa luovuttaa vastikkeetta valtion omistamaa osakevarallisuutta enintään 20 milj. euron arvosta edellyttäen, että vastaava yksityinen rahoitus on ennen luovutusta toteutunut.

Aikuisten perusopetuksen arviomäärärahaa ehdotetaan korotettavan toteumatietojen tarkentumisen ja tehtyjen oikaisujen perusteella 6,0 milj. eurolla.

Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan 1,65 milj. euron lisämäärärahaa maanpäällisen GNSS-älyverkon perustamiseen.

Vaasan kaupungille ehdotetaan osoitettavan joukkoliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen 5 milj. euron lisämääräraha. Lisäys aiheutuu Merenkurkun laivaliikenteen investointiohjelmasta.

Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi hyvin toimivien yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi on ehdotettu, että vuodesta 2021 lähtien Kela toimisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen järjestäjänä ja YTHS palveluiden tuottajana. Uudistuksen valmisteluun YTHS:lle ehdotetaan yhteensä 3,0 milj. euroa vuosille 2019 ja 2020.

FinnHEMS Oy:lle ehdotetaan luovutettavan vastikkeetta enintään 18,5 milj. euron arvosta valtion omistamaa osakevarallisuutta lääkärihelikopteritukikohtien rakentamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan uuden lupaviranomaisen toiminnan käynnistämiseen ehdotetaan yhteensä 2,5 milj. euron määrärahaa.

Ehdotetaan, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan Vantaan Tikkurilan kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön Peab Oy:lle ja A-Kruunu Oy:lle yhteensä noin 19,5 milj. euron kauppahinnalla.

Senaatin investointivaltuuden tasoa ehdotetaan korotettavan 300 milj. euroon välittömien sisäolosuhdelähtöisten investointien mahdollistamiseksi sekä usean keskeisen pitkään siirtyneen investointihankkeen toteuttamiseen.

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

	Pääluokka	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
21.	Eduskunta	124 589 000	350 000	124 939 000
22.	Tasavallan presidentti	20 076 000	-	20 076 000
23.	Valtioneuvoston kanslia	268 343 000	-	268 343 000
24.	Ulkoministeriön hallinnonala	1 135 595 000	-	1 135 595 000
25.	Oikeusministeriön hallinnonala	978 493 000	374 000	978 867 000
26.	Sisäministeriön hallinnonala	1 496 845 000	7 873 000	1 504 718 000
27.	Puolustusministeriön hallinnonala	3 138 172 000	1 456 000	3 139 628 000
28.	Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 494 367 000	8 182 000	17 502 549 000
29.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 422 555 000	9 590 000	6 432 145 000
30.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 621 316 000	-	2 621 316 000
31.	Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 873 776 000	6 650 000	2 880 426 000
32.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 500 599 000	39 250 000	2 539 849 000
33.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	15 035 949 000	7 503 000	15 043 452 000
35.	Ympäristöministeriön hallinnonala	204 384 000	-	204 384 000
36.	Valtionvelan korot	1 180 410 000	-	1 180 410 000
Yhteensä		55 495 469 000	81 228 000	55 576 697 000

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	45 816 025 000	-150 000 000	45 666 025 000
12. Sekalaiset tulot	5 745 939 000	115 840 000	5 861 779 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 213 367 000	-110 000 000	2 103 367 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	65 114 000	-	65 114 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	53 840 445 000	-144 160 000	53 696 285 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	1 655 024 000	225 388 000	1 880 412 000
Yhteensä	55 495 469 000	81 228 000	55 576 697 000

Vuoden 2019 lisätalousarvio

TULOARVIOT

	€
Osasto 11	
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	-150 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	46 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, lisäystä	156 000 000
02. Yhteisövero, vähennystä	-110 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	-196 000 000
01. Arvonlisävero, vähennystä	-196 000 000
Osasto 12	
12. SEKALAISET TULOT	115 840 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	5 050 000
25. Metallirahatulot, lisäystä	5 050 000

Osasto 13

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	790 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä .	790 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	37 000 000
30. Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista, lisäystä	37 000 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	73 000 000
20. Siirto valtion asuntorahastosta, lisäystä	73 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULO-UTUKSET	-110 000 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	-110 000 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot, vähennystä	-110 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	225 388 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	225 388 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, lisäystä	225 388 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**81 228 000**

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 21		€
21. EDUSKUNTA		350 000
20. Eduskunnan oikeusasiamies		350 000
01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha), lisäystä		350 000
 Päälukka 23		
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		—
01. Hallinto		—
24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)		—
10. Omistajaohjaus		—
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)		—
 Päälukka 25		
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		374 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu		287 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		207 000
04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		80 000
30. Syyttäjät		87 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		87 000

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	7 873 000
01. Hallinto	190 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	104 000
04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	86 000
10. Poliisitoimi	1 600 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 600 000
20. Rajavartiolaitos	1 020 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	1 020 000
40. Maahanmuutto	5 063 000
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	5 063 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 456 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	1 614 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-6 563 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	8 177 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	-158 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-158 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 182 000
01. Hallinto	—
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 29		15
20. Palvelut valtioyhteisölle		—
88. Senaatti-kiinteistöt		—
40. Valtion alue- ja paikallishallinto		730 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		730 000
60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot		—
02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)		—
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle		-648 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), vähennystä		-648 000
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot		8 100 000
98. Kassasijoitusten riskienhallinta (arviomääräraha), lisäystä		8 100 000

Pääluokka 29		
29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA		9 590 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot		500 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...		500 000
10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus		7 000 000
20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		1 000 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), lisäystä		6 000 000
80. Taide ja kulttuuri		1 790 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		1 000 000
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		790 000
90. Liikuntatoimi		—
91. Nuorisotyö		300 000
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		300 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	—
20. Maa- ja elintarviketalous	—
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 650 000
20. Liikenteen ja viestinnän viranomaispalvelut	1 650 000
01. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 650 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	5 000 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	5 000 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	39 250 000
01. Hallinto	21 000 000
29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (ar- viomääräraha), lisäystä	21 000 000
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edis- tämiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	18 000 000
87. Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoi- mintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha), lisäystä	18 000 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	-4 500 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 000 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), vähennys- tä	-7 500 000

Pääluokka 33		17
40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä		—
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		—
50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka		4 500 000
42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha), lisäystä		9 400 000
64. EÜ:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), vähennystä		-4 900 000
60. Energiapolitiikka		—
42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)		—
70. Kotouttaminen		250 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		250 000

Pääluokka 33		
33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA		7 503 000
01. Hallinto		60 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		60 000
02. Valvonta		2 780 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		280 000
08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		2 500 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta		250 000
04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		250 000
40. Eläkkeet		20 000
60. Valtion osuus kansaneläkeläistä ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä		20 000
50. Veteraanien tukeminen		80 000
50. Rintamalisät (arviomääräraha), lisäystä		80 000

Pääloukka 33

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	4 313 000
31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämissohjelma ja eräät muut menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	813 000
35. Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon (siirtomääräraha 2 v)	3 000 000
40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin (siirtomääräraha 3 v)	—
65. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen (siirtomääräraha 2 v)	500 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**81 228 000**

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 156 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kertymätiedoista ja makroennusteen päivittämisestä.

2019 I lisätalousarvio	156 000 000
2019 talousarvio	9 939 000 000
2018 II lisätalousarvio	98 000 000
2018 talousarvio	9 511 000 000
2017 tilinpäätös	9 053 746 530

02. Yhteisövero

Momentilta vähennetään 110 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu makroennusteen päivittämisestä.

2019 I lisätalousarvio	-110 000 000
2019 talousarvio	4 428 000 000
2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	4 194 000 000
2017 tilinpäätös	4 237 946 869

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut*01. Arvonlisävero*

Momentilta vähennetään 196 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu verotuloennusteen pohjana olevan makroennusteen heikentymisestä.

2019 I lisätalousarvio	-196 000 000
2019 talousarvio	18 796 000 000
2018 II lisätalousarvio	104 000 000
2018 I lisätalousarvio	109 000 000
2018 talousarvio	17 911 000 000
2017 tilinpäätös	17 547 147 195

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

25. Metallirahatulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 5 050 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että momentille kertyviä tuloja saa käyttää enintään 15 000 euroa 1.3.2014—31.12.2018 välisenä aikana annettujen valtiovarainministeriön juhlaraha-asetusten nojalla valmistettuja ja 31.12.2018 mennessä Suomen Rahapaja Oy:lle palautuneita euromääräisiä juhlarahoja koskevien korvausten maksamiseen Suomen Rahapaja Oy:lle valtion ja Suomen Rahapaja Oy:n muutoin sopimin ehdoin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuodelle 2018 arvioitujen liikkeellelaskutulojen lykkääntymisestä vuoden 2019 puolelle.

2019 I lisätalousarvio	5 050 000
2019 talousarvio	50 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	50 000
2017 tilinpäätös	5 933 398

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 790 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomenlinnan tunnelin peruskorjauksen yhteydessä tapahtuneen vahingon korvauksista. Korjauskustannuksiin on saatu vahingonkorvauksia 790 000 euroa.

2019 I lisätalousarvio	790 000
2019 talousarvio	4 000 000
2018 talousarvio	4 000 000
2017 tilinpäätös	8 594 575

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala*30. Siirrot valtion talousarvion ulkopuolisista rahastoista*

Momentille siirretään lisäystä huoltovarmuusrahastosta 37 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloutus aiheutuu huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) 12 a §:ssä säädetystä menettelystä, jonka mukaisesti valtioneuvosto voi Huoltovarmuuskeskuksen esityksestä päättää huoltovarmuusrahastoon kertyneiden varojen siirrosta valtion talousarvioon. Tuloutus liittyy momentilla 13.03.01 kuvattuun järjestelyyn.

2019 I lisätalousarvio	37 000 000
2019 talousarvio	21 600 000

35. Ympäristöministeriön hallinnonala*20. Siirto valtion asuntorahastosta*

Momentille siirretään lisäystä 73 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloutuksen lisäys liittyy momentilla 13.03.01 kuvattuun järjestelyyn.

2019 I lisätalousarvio	73 000 000
2019 talousarvio	5 250 000
2018 talousarvio	12 000 000
2017 tilinpäätös	26 500 000

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentilta vähennetään 110 000 000 euroa.

Selvitysosa: Rautatietoimialan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi ja suurten raideliikenneinvestointien edistämiseksi hallitus on päättänyt siirrettäväksi perustettavan Oy Suomen Rata Ab:n taseeseen 100 milj. euron arvosta valtion omistamia osakkeita. Yhtiön maksettavaksi tulevat varainsiirtovero ja osakkeiden realisoinnista aiheutuvat kustannukset ovat noin 7 milj. euroa, minkä lisäksi tuloarviota alentaa osakesiirrosta aiheutuva osinkojen väheneminen noin 3 milj. eurolla. Näitä vastaavasti vähennetään osakemyynti- ja osinkotuloutuksia yhteensä 110 milj. eurolla. Lisätalousarvion kattamiseksi lisätään vastaavasti tuloutuksia huoltovarmuusrahastosta (37 milj. euroa) ja valtion asuntorahastosta (73 milj. euroa).

2019 I lisätalousarvio	-110 000 000
2019 talousarvio	1 933 000 000
2018 talousarvio	2 404 000 000
2017 tilinpäätös	1 745 662 107

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään lisäystä 225 388 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään lisäystä 225 388 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 1 930 412 000 euroa vuonna 2019. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 1 880 412 000 euroa vuonna 2019.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	1 930
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	1 880
2019 I lisätalousarvio	225 388 000
2019 talousarvio	1 655 024 000
2018 II lisätalousarvio	-484 600 000
2018 I lisätalousarvio	-1 345 405 000
2018 talousarvio	3 079 932 000
2017 tilinpäätös	3 083 951 345

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 21 EDUSKUNTA

20. Eduskunnan oikeusasiamies

01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 350 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vanhusten oikeuksien valvonnan voimavarojen lisäämisestä.

2019 I lisätalousarvio	350 000
2019 talousarvio	6 455 000
2018 talousarvio	6 061 000
2017 tilinpäätös	5 969 171

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

24. Suomen EU-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 500 000 euroa avustuksiin ja hankintoihin, jotka käytetään lentopäästöjen hyvittämiseksi tehtäviin kestävästä kehitystä tukeviin käyttötarkoituksiin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Lisähenkilöstön palkkausmenot sekä muut kulutusmenot	35 500 000
2. Kokouksista aiheutuvat menot	24 000 000
3. Lentopäästöhyvitykset (enintään)	500 000
Yhteensä	60 000 000

Selvitysosa: Suomi pyrkii omalla EU-puheenjohtajakaudellaan uudistamaan kokousten järjestelykäytäntöjä myös kokousvieraiden muistamisen osalta kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Kestävällä ja ilmastoystävällisellä kokousmuistamisella Suomen on tarkoitus kannustaa Eurooppaa edelläkävijyyteen ilmastotoimissa.

Tavanomaisesti puheenjohtajamaa antaa vieraille puheenjohtajuuteen liittyen lahjaksi muistoesineitä. Tarkoitus on siirtyä menettelyyn, jossa Suomen EU-puheenjohtajakauden Suomen isännöimien vähintään työryhmätasoisien EU-kokousten vieraille annettavien fyysisten lahjaesineiden sijasta tavanomaisia kokousmuistamisia vastaava summa käytetään lentopäästöjen hyvittämiseksi tehtäviin kestävästä kehitystä tukeviin käyttötarkoituksiin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	60 000 000
2018 talousarvio	6 800 000
2017 tilinpäätös	200 000

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luopua saatavastaan siltä osin kuin selvitystilassa olevan Forest BTL Oy:n varat eivät riitä velkojien saatavien kattamiseen edellyttäen että valtion ja muiden velkojien suhteellinen asema ei muutu.

Selvitysosa: Valtio on myöntänyt vuonna 2012 valtio-omisteisen Vapo Oy:n tytäryhtiölle Forest BTL Oy:lle 5 000 000 euron vaihtovelkakirjalainan puupohjaisen biodieselin tuotantoteknologiaa hyödyntävän tuotantolaitoksen rakentamiseen liittyvän ns. Feed-vaiheen kehitystyön rahoittamista varten. Hanke kariutui myöhemmin, ja Forest BTL Oy on asetettu selvitystilaan. Valtion yhtiöltä oleva saatava on alkuperäinen velkapääoma korkoineen. Jotta yhtiön konkurssi ja sitä myötä syntyvät lisäkustannukset vältettäisiin, valtion on yhdessä muiden päävelkojien kanssa taloudellisesti tarkoituksenmukaista luopua saatavastaan siltä osin kuin yhtiön varat eivät riitä saatavien kattamiseen. Velka on alun perin rahoitettu momentille myönnetyllä määrärahalta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	5 700 000
2018 II lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	5 700 000
2017 tilinpäätös	13 900 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 207 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisin rikostorjunnan laajenemisesta johtuvasta juttumäärän kasvusta.

2019 I lisätalousarvio	207 000
2019 talousarvio	251 108 000
2018 II lisätalousarvio	8 000
2018 I lisätalousarvio	1 940 000
2018 talousarvio	250 075 000
2017 tilinpäätös	256 497 000

04. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 80 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisin rikostorjunnan laajenemisesta johtuvasta oikeusaputarpeen kasvusta.

2019 I lisätalousarvio	80 000
2019 talousarvio	72 191 000
2018 I lisätalousarvio	557 000
2018 talousarvio	65 052 000
2017 tilinpäätös	61 152 000

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 87 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisin rikostorjunnan laajenemisesta johtuvasta juttumäärän kasvusta.

2019 I lisätalousarvio	87 000
2019 talousarvio	45 761 000
2018 I lisätalousarvio	850 000
2018 talousarvio	44 192 000
2017 tilinpäätös	44 748 000

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 104 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta saa käyttää enintään 190 000 euroa Euroopan unionin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman 2007—2013 alaisten rahastojen rahoitusoikaisujen maksamiseen siirtotalouden kuluna siltä osin, kuin on kysymys Suomen valtion lopullisesti maksettavaksi tulevista ja ns. järjestelmäoikaisuihin liittyvien sanktioiden maksamisesta aiheutuvista menoista.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 190 000 euroa, joka aiheutuu vuoden 2017 kolmannessa lisätalousarviossa Euroopan komission päätösten mukaisesti rahoitusoikaisuihin myönnetyn määrärahan uudelleen budjetoinnista ja vähennyksenä 86 000 euroa siirtona momentille 26.01.04.

2019 I lisätalousarvio	104 000
2019 talousarvio	14 425 000
2018 I lisätalousarvio	163 000
2018 talousarvio	13 811 000
2017 tilinpäätös	13 802 000

04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 86 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 26.01.01 ja aiheutuu määräaikaisesta tehtäväsiir-
rosta.

2019 I lisätalousarvio	86 000
2019 talousarvio	1 480 000
2018 I lisätalousarvio	13 000
2018 talousarvio	1 739 000
2017 tilinpäätös	1 439 000

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisin ns. nettipoliisin vahvistamisesta seksuaalirikosten torjuntaan ja ennalta estävään työhön.

2019 I lisätalousarvio	1 600 000
2019 talousarvio	753 095 000
2018 II lisätalousarvio	2 692 000
2018 I lisätalousarvio	9 225 000
2018 talousarvio	726 152 000
2017 tilinpäätös	696 678 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 020 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Öljysuojarahaston maksuista Rajavartiolaitoksen tarpeisiin vuosina 2017 ja 2018. Maksut on tuloutettu momentille 12.26.99.

2019 I lisätalousarvio	1 020 000
2019 talousarvio	234 690 000
2018 II lisätalousarvio	970 000
2018 I lisätalousarvio	1 860 000
2018 talousarvio	235 292 000
2017 tilinpäätös	231 029 000

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 063 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 601 000 euroa aiheutuu Oulun vastaanottokeskuksen tilojen muuttamisesta ulkomaalaisten säilönottotiloiksi, 2 212 000 euroa resurssilisäyksestä päätöksentekoon ja käsittelyihin turvapaikka- ja maahanmuuttoasioissa ja 250 000 euroa suomalaisen yhteiskunnan peruskurssin koepilotista valtion vastaanottokeskuksissa.

2019 I lisätalousarvio	5 063 000
2019 talousarvio	28 611 000
2018 I lisätalousarvio	355 000
2018 talousarvio	49 395 000
2017 tilinpäätös	57 850 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 6 563 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 4 478 000 euroa aiheutuu vuoden 2018 toteutuneen indeksikehityksen mukaista kustannustasotarkistusta ja 2 085 000 euroa vuoden 2018 valuuttakurssien muutoksista.

Vuoden 2014 alusta on siirrytty järjestelmään, jossa vuosittain kevään lisätalousarvioesityksen yhteydessä selvitetään valuuttakurssimuutosten nettomääräinen vaikutus edellisen vuoden määrärahatarpeeseen. Vaikutusta vastaava tarkistus ehdotetaan lisätalousarvioesityksissä ao. momenttien määrärahoihin lisäyksenä tai vähennyksenä.

2019 I lisätalousarvio	-6 563 000
2019 talousarvio	1 940 066 000
2018 II lisätalousarvio	1 420 000
2018 I lisätalousarvio	-3 527 000
2018 talousarvio	1 941 231 000
2017 tilinpäätös	1 903 589 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 8 177 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 2 355 000 euroa vuoden 2018 toteutuneen indeksikehityksen mukaista kustannustasotarkistusta ja lisäyksenä 10 532 000 euroa vuoden 2018 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneita menoja.

Vuoden 2014 alusta on siirrytty järjestelmään, jossa vuosittain kevään lisätalousarvioesityksen yhteydessä selvitetään valuuttakurssimuutosten nettomääräinen vaikutus edellisen vuoden määrärahatarpeeseen. Vaikutusta vastaava tarkistus ehdotetaan lisätalousarvioesityksissä ao. momenttien määrärahoihin lisäyksenä tai vähennyksenä.

2019 I lisätalousarvio	8 177 000
2019 talousarvio	774 456 000
2018 II lisätalousarvio	27 743 000
2018 I lisätalousarvio	19 999 000
2018 talousarvio	478 100 000
2017 tilinpäätös	499 355 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 158 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 097 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 295 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	7 385 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	14 520 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	6 416 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	11 800 000
10.	EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot	230 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	365 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	12 245 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	280 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	653 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	475 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	619 000
Yhteensä		58 380 000

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu vuoden 2018 toteutuneen indeksikehityksen mukaisesta kustannustasotarkistuksesta ja kohdistuu käyttösuunnitelmakohtaan 20.

2019 I lisätalousarvio	-158 000
2019 talousarvio	58 538 000
2018 I lisätalousarvio	1 357 000
2018 talousarvio	57 024 000
2017 tilinpäätös	57 359 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää vieraille muutoin mahdollisesti annettavia vähäisiä lahjoja korvaavien, lentopäästöjä kompensoivien järjestelyjen aiheuttamien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	31 046 000
2018 I lisätalousarvio	1 778 000
2018 talousarvio	30 415 000
2017 tilinpäätös	30 295 000

20. Palvelut valtioyhteisölle

88. Senaatti-kiinteistöt

2. Investoinnit

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2019 enintään 300 milj. euroa.

4. Valtuudet

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan luovuttamaan

— Peab Oy:lle omaan tai yksin tai yhdessä perustettavan/perustettavien yhtiöiden lukuun tai Peab Oy:n jo olemassa olevalle tytäryhtiölle Vantaan kaupungin korttelissa 61209 sijaitsevasta kiinteistöstä 92-61-209-1 muodostettavat tontit yhteensä noin 10 350 m²vähintään vapaarahoitteisen vuokra- ja omistusasuntotuotannon osalta 886,733 €/kem² hinnalla, liikerakennusoikeuden osalta vähintään 200 €/kem² hinnalla ja päiväkotirakennusoikeuden osalta vähintään 200 €/kem² hinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin

— A-Kruunu Oy:lle omaan tai yksin tai yhdessä perustettavan/perustettavien yhtiöiden lukuun tai A-Kruunu Oy:n jo olemassa olevalle tytäryhtiölle Vantaan kaupungin korttelissa 61209 sijait-

sevasta kiinteistöistä 92-61-209-1 muodostettavat tontit yhteensä noin 3 700 m² vähintään Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n määräämällä hinnalla, mutta kuitenkin vähintään 390 €/kem² hinnalla sekä Senaatti-kiinteistöjen muutoin määräämin ehdoin.

Selvitysosa: Senaatin investointivaltuudesta (290 milj. euroa) säästyy ainakin 15 milj. euroa, koska asemanseutujen kiinteistöjärjestelyihin liittyvät tarpeet jäävät aiemmin oletettua vähäisemmiksi. Toisaalta investointivaltuuden korotukseen 25 milj. eurolla on painetta liittyen välittömiin sisäolosuhdelähtöisiin investointeihin sekä usean keskeisen pitkään siirtyneen investointihankkeen toteuttamiseen. Investointivaltuuden tasoksi ehdotetaan siten 300 milj. euroa.

Myyntivaltuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Vantaan kaupungissa, Tikkurilan kaupunginosassa.

Avoimeen kilpailumenettelyyn perustuneessa myyntiprosessissa ja vapaarahoitteiseen vuokratai omistusasuntotuotantoon, kivijalan liiketilarakennusoikeuteen sekä päiväkodin rakennusoikeuteen kaavoitettavasta kiinteistövarallisuudesta saatu ja hyväksytyksi tullut tarjous on ollut vapaarahoitteinen vuokra- ja omistusasuntotuotanto 886,733 €/kem², liikerakennusoikeus 200 €/kem², päiväkodin rakennusoikeus 200 €/kem². Kerrosalahinnat vastaavaa omaisuuden käypää arvoa.

Lisäksi kortteliin on osoitettu valtion korkotuettu vuokra-asuntohanke, jonka toteuttaa valtion omistama erityisyhtiö A-Kruunu Oy. Valtion korkotuettun asuntotuotannon neliöhinnan päättää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) ja sen osalta rakennusoikeus myydään ARA:n vahvistamalla hintatasolla, mutta kuitenkin vähintään 390 €/kem² hinnalla.

Lopullinen kerrosala, tonttien pinta-alat ja sijainnit tarkentuvat uuden kaavan vahvistuttua. Tämän hetkisen viitesuunnitelman mukaisesti laskettuna Senaatti-kiinteistöt myy Peab Oy:lle vapaarahoitteista vuokra- tai omistusasumista, liikerakennusoikeutta ja päiväkodin rakennusoikeutta kauppahinnalla yhteensä noin 16,5 milj. euroa. A-Kruunu Oy:lle Senaatti-kiinteistöt myy arviolta rakennusoikeutta kauppahinnalla yhteensä noin 3,0 milj. euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	—
2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	—
2017 tilinpäätös	—

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 730 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 480 000 euroa aiheutuu vanhusten ja vammaisten palveluiden valvonnan voimavarojen vahvistamisesta ja 250 000 euroa varhaiskasvatuksen valvontaresurssien vahvistamisesta.

2019 I lisätalousarvio	730 000
2019 talousarvio	53 874 000
2018 I lisätalousarvio	444 000
2018 talousarvio	50 402 000
2017 tilinpäätös	53 560 000

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2019 Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin sekä Opetushallituksen uusien palkkausjärjestelmien käyttöönottamisesta tehtävissä virka- ja työehtosopimuksissa saadaan sitoutua:

- maksamaan työnantajarahoituksena enintään yhden kolmasosan kunkin palkkausjärjestelmän kokonaiskustannuksista, kuitenkin yhteensä enintään 1 000 000 euroa vuodessa sekä
- lisäksi maksamaan vuodesta 2023 alkaen palkkausten täysimääräiseen maksamiseen tarvittavan, virka- ja työehtosopimuksen kustannuksista kunakin vuonna vielä mahdollisesti virka- ja työehtosopimusrahoituksella kattamatta olevan määrän, kuitenkin yhteensä enintään 650 000 euroa vuodessa.

Valtuuden perusteella tehdyistä sopimuksista aiheutuvat edellä sanotut menot maksetaan kunkin viraston kulloinkin käytettävissä olevasta toimintamäärärahasta.

Selvitysosa: Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorille sekä Opetushallitukselle vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetty valtuus uudistetaan vuodelle 2019, koska virka- ja työehtosopimuksia palkkausjärjestelmistä ei vielä tehty vuonna 2018.

Valtionhallinnon rakennemuutoksissa, joissa uusia virastoja perustetaan, otetaan käyttöön niitä koskevat palkkausjärjestelmät. Ne aiheuttavat lisäkustannuksia, koska siirtyvän henkilöstön palkat on turvattu ja osalle henkilöstöstä kohdistuu palkkausten korotuksia. Valtiovarainministeriö ja valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat 9.1.2018 tehneet virka- ja työehtosopimuksen näiden sopimusten rahoituksesta nyt kysymyksessä olevien virastojen osalta. Sen mukaan rahoitus perustuu pääosin virastokohtaisesti toteutettaviin sopimuseriin, mutta 1/3:n osalta työnantajarahoitukseen. Lisäksi sen mukaan olisi lähtökohtana enintään viiden vuoden mittainen siirtymäkausi.

Valtuuden käyttö 1/3:n määräisen työnantajarahoituksen ja enintään viiden vuoden siirtymäkauden sisällyttämiseksi virastokohtaisiin virka- ja työehtosopimuksiin on tarkoituksenmukaista sen asemesta, että valtiovarainministeriö tekisi nämä sopimukset keskitetysti ja ne erikseen alistettaiisiin valtioneuvoston ja eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hyväksyttäväksi, mitä tavanomainen

menettely edellyttäisi. Edellä mainittu, 9.1.2018 tehty virka- ja työehtosopimus on tehty ehdolla, että valtion talousarviossa annetaan tässä tarkoitettu valtuus.

Valtuudet annetaan virastolle tehdä ja valtiovarainministeriölle hyväksyä tällainen virastokohtainen sopimus. Sopimuksia tehtäessä niihin otetaan asiasta sopimusmääräykset, jotka pysyvät valtuuden puitteissa. Valtiovarainministeriö (Valtion työmarkkinalaitos) varmistaa asian kunkin sopimuksen tarkastaessaan ja hyväksyessään. Samalla täsmennetään kohtien a) ja b) valtuuksien perusteella viraston maksettaviksi kunakin vuonna tulevat rahamäärät ja niiden väheneminen seuraavasti. Sitoutumisen tulee tapahtua palkkausjärjestelmän käyttöönottamisesta tehtävässä virka- ja työehtosopimuksessa. Sitoutumisen edellytyksenä on, että muu osa sopimuksen kokonaiskustannuksesta katetaan virastoerillä ja muulla virka- ja työehtosopimusrahoituksella (kohta a) ja, että kustannuksia vähentävät siihen aikanaan käytettävät virastoerät ja muu virka- ja työehtosopimusrahoitus, kunnes kustannukset on niillä kokonaan katettu (kohta b). Valtuuden perusteella tehdyistä sopimuksista johtuvat edellä mainitut kustannukset rahoitetaan kunkin viraston olemassa olevilla määrärahoilla, asianomaisina vuosina.

Valtuuden määrät on mitoitettu lisätalousarvioesitystä annettaessa kyseessä olevien virastojen tilanteen perusteella ja ottaen huomioon valtion sopimuskauden 2018—2020 mukaiset virastoerät. Valtuuden virastokohtaiset määrät ratkaistaan erikseen.

Valtuuden seuranta ulottuu viimeiseen sellaiseen vuoteen saakka, jolloin palkkaukset on maksettu täysimääräisinä koko vuoden. Valtiovarainministeriö (Valtion työmarkkinalaitos) vastaa seurannasta ja siinä tarvittavasta tiedosta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	15 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	15 000
2017 tilinpäätös	12 567

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 648 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2019 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta.

2019 I lisätalousarvio	-648 000
2019 talousarvio	242 282 000
2018 II lisätalousarvio	1 756 000
2018 I lisätalousarvio	7 764 000
2018 talousarvio	237 302 000
2017 tilinpäätös	233 616 482

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

98. *Kassasijoitusten riskienhallinta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 8 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu euroalueen markkinakorkojen odotuksia hitaammasta noususta. Menoarviota on tarkistettu toteutuneiden riskienhallintamenojen ja korkotasokehityksen mukaisesti.

2019 I lisätalousarvio	8 100 000
2019 talousarvio	4 000 000
2018 talousarvio	12 400 000
2017 tilinpäätös	10 220 194

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 500 000 euroa lasten ja nuorten houkuttelun ja hyväksikäytön vastaiseen opetustoimen henkilöstökoulutukseen sekä siihen liittyvän tukimateriaalin tuottamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu grooming-ilmion vastaisia toimenpiteitä koskevasta määräraharahatarpeesta.

2019 I lisätalousarvio	500 000
2019 talousarvio	60 633 000
2018 I lisätalousarvio	10 266 000
2018 talousarvio	58 458 000
2017 tilinpäätös	60 205 000

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

20. Yleissivistävän koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten houkuttelun ja hyväksikäytön vastaisista toimista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu määräraharahatarpeesta grooming-ilmion vastaisiin toimenpiteisiin sekä sosiaalisessa mediassa toimimisen osaamisen vahvistamisesta.

2019 I lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	14 487 000
2018 I lisätalousarvio	2 000 000
2018 talousarvio	39 557 000
2017 tilinpäätös	34 016 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen rahoituksen perusteena olevien suoritemäärien toteutumatietojen ja rahoituksen oikaisuksista.

2019 I lisätalousarvio	6 000 000
2019 talousarvio	708 705 000
2018 talousarvio	704 808 000
2017 tilinpäätös	674 602 396

80. Taide ja kulttuuri

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Museoviraston toimintaedellytysten varmistamisesta.

2019 I lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	19 999 000
2018 II lisätalousarvio	—
2018 I lisätalousarvio	636 000
2018 talousarvio	19 316 000
2017 tilinpäätös	23 093 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 790 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	3 890 000
Yhteensä		4 689 000

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomenlinnan tunnelin peruskorjaushankkeen yhteydessä tapahtuneesta vahingosta ja kohdennetaan käyttösuunnitelmakohtaan 2. Korjauskustannuksiin on saatu vahingonkorvauksia 790 000 euroa.

2019 I lisätalousarvio	790 000
2019 talousarvio	3 899 000
2018 talousarvio	3 688 000
2017 tilinpäätös	5 159 000

90. Liikuntatoimi

Suostumus

Suomen Olympiakomitean yhteydessä toimivalle olympiarahastolle saa luovuttaa vastikkeetta valtion omistamaa osakevarallisuutta enintään 20 000 000 euron arvosta edellyttäen, että vastaava yksityinen rahoitus on ennen luovutusta toteutunut.

Selvitysosa: Suomen Olympiakomitea on perustanut tukisäätiön, jonka alaisuuteen perustetaan Olympiarahasto. Olympiakomitea on jakanut rahaston tuoton käyttötarkoitukset neljään osaan: urheilijoiden kaksoisura-ratkaisut, päivittäisharjoittelun toimintaympäristöjen tuki ja kehittäminen, urheilijoiden sosioekonomisen aseman parantaminen ja lajien kehittäminen. Valtion on tarkoitus osallistua vastinrahaperiaatteella perustettavan olympiarahaston kartuttamiseen.

Valtion osakkeet ja yksityinen vastinraha on tarkoitus osoittaa Suomen Olympiakomitean tukisäätiön Olympiarahastoon. Osakkeita on tarkoitus lahjoittaa vuosina 2019—2023 erissä siten, että osakesiirto tapahtuu aina, kun rahastoon on kertynyt vähintään 4 000 000 euroa uutta, valtion panosta vastaavaa yksityistä rahoitusta. Valtioneuvoston kanslia päättää, minkä yhtiön osakkeita luovutetaan.

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten houkuttelun ja hyväksikäytön vastaiseen nuorisotyöntekijöiden osaamisen vahvistamiseen sekä uusien toimintamallien kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu nuorisotyöntekijöiden digitaalisen tiedonvälityksen ja sosiaaliseen mediaan liittyvän osaamisen vahvistamisesta ja grooming-ilmion vastaisten toimintamallien kehittämisen tukemisesta.

2019 I lisätalousarvio	300 000
2019 talousarvio	21 023 000
2018 talousarvio	19 923 000
2017 tilinpäätös	20 003 000

Pääluokka 30**MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON ALA****20. Maa- ja elintarviketalous**

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määräraha budjetoidaan nettomäärärahana.

Selvitysosa: Muutos nettomäärärahaksi mahdollistaa toiminnan tulojen nettouttamisen momentille.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio

2019 talousarvio

—
70 048 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Liikenteen ja viestinnän viranomaispalvelut

01. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 650 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maanpäällisen GNSS-älyverkon perustamisesta.

2019 I lisätalousarvio	1 650 000
2019 talousarvio	77 274 000
2018 I lisätalousarvio	160 000
2018 talousarvio	46 953 000
2017 tilinpäätös	46 784 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin sekä laivaliikenteen kehittämiseen ja ylläpitoon.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Merenkurkun laivaliikenteen investointiohjelmasta. Vaasan kaupungille on tarkoitus myöntää avustusta v. 2019.

Vaasan ja Uumajan kaupungit sekä Länsipohjan alue toteuttavat investointiohjelman, jolla kehitetään kaupunkien välistä liikenneyhteyttä ja pyritään varmistamaan sen jatkuvuus. Investointiohjelma toteutetaan yhdessä ruotsalaisen osapuolen kanssa yhtäläisin panoksin. Tavoitteena on mm. parantaa liikenteen energiatehokkuutta, pienentää päästöjä sekä lisätä talviliikenteen varmuutta ja täsmällisyyttä. Hankkeen toteuttajat sitoutuvat ylläpitämään liikennettä vähintään 10 vuotta vuodesta 2022 eteenpäin. Valtio ei enää vuodesta 2021 alkaen osallistu laivaliikenteen ylläpitoon vuotuisilla laivaliikennepalvelujen ostoilla.

31.30

45

2019 I lisätalousarvio	5 000 000
2019 talousarvio	88 774 000
2018 II lisätalousarvio	10 000 000
2018 I lisätalousarvio	—
2018 talousarvio	89 974 000
2017 tilinpäätös	84 524 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 21 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmista arvonlisäveromenoista.

2019 I lisätalousarvio	21 000 000
2019 talousarvio	36 072 000
2018 talousarvio	36 072 000
2017 tilinpäätös	33 350 427

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös valtionavustuksen myöntämiseen Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille.

Selvitysosa: Perustelujen muutos mahdollistaa valtionavustuksen myöntämisen yrityksille ja muille yhteisöille ns. de minimis -tukena.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	5 171 000
2018 talousarvio	18 001 000
2017 tilinpäätös	14 143 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 18 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusarvioiden tarkentumisesta.

2019 I lisätalousarvio	18 000 000
2019 talousarvio	12 000 000
2018 talousarvio	6 000 000

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.51 työvoima- ja yrityspalvelujen uusien palvelumallien pilotointiin.

2019 I lisätalousarvio	3 000 000
2019 talousarvio	171 613 000
2018 II lisätalousarvio	-810 000
2018 I lisätalousarvio	1 258 000
2018 talousarvio	163 076 000
2017 tilinpäätös	173 131 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 7 500 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää asiantuntija-arviointien, kokeilujen, valmennusten, työvoimakoulutuksen, työnvälityspalvelun, ammatinvalinta- ja uraohjauksen, tieto- ja neuvontapalvelujen ja yritystoiminnan kehittämisspalvelujen hankintaan, työllisyyspoliittisiin avustuksiin tai näihin verrattavissa olevien palveluiden hankintaan sekä työhön ja palveluihin hakeutuville ja palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin osallistuville maksettaviin kustannusten korvauksiin ja työolosuhteiden järjestelytuen maksamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää palveluntuottajalta hankittavaan kokonaisuuteen, johon sisältyy työnhakijan palveluprosessiin liittyviä toimia sekä kohdassa 1) mainittua palvelua.

Selvitysosa: Vähennyksestä 3 000 000 euroa on siirtoa momentille 32.30.01 työvoima- ja yrityspalvelujen uusien palvelumallien pilotointiin ja 4 500 000 euroa siirtoa momentille 32.50.42.

2019 I lisätalousarvio	-7 500 000
2019 talousarvio	244 061 000
2018 II lisätalousarvio	-35 000 000
2018 I lisätalousarvio	29 000 000
2018 talousarvio	327 050 000
2017 tilinpäätös	433 753 000

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

Suostumus

Luvun perusteluja täydennetään siten, että Huoltovarmuuskeskus oikeutetaan luovuttamaan Kiinteistö Oy Hekan koko osakekanta 10,75 milj. euron arvosta apporttiomaisuutena Suomen Huoltovarmuusdata Oy:lle.

Selvitysosa: Valtuuden mukainen kiinteistövarallisuus sijaitsee Keravan kaupungissa. Huoltovarmuuskeskus Oy omistaa yhdessä Keravan kaupungin kanssa Kiinteistö Heka Oy:n, jonka omistamissa kiinteistöissä 245-4-264-2 ja 245-4-264-3 toimivat Suomen Huoltovarmuusdata Oy ja Keravan Hätäkeskus.

Luolatilojen kehittäminen ja ylläpitäminen korkealla turvallisuustasolla on tärkeää sekä Suomen Huoltovarmuusdata Oy:lle että Hätäkeskukselle. Kiinteistöt tarvitsevat kuitenkin noin 7,3 milj. euron investoinnit korkean turvatason ylläpitämiseksi.

Luolatilojen kehittäminen ja ylläpitäminen vastaamaan pitkällä aikavälillä käyttäjien turvallisuus- ja toiminnallisia tarpeita on selkeintä toteuttaa siten, että Huoltovarmuuskeskus hankkii omistukseensa koko Kiinteistö Heka Oy:n osakekannan. Tämän jälkeen Huoltovarmuuskeskus apportoi omaisuuden Suomen Huoltovarmuusdata Oy:lle, josta tulee järjestelyjen seurauksena liiketoimintansa edellyttämien tilojen omistaja.

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös kuluttajaneuvontaa koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetussa asetuksessa (720/2014) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kulujen korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Selvitysosa: Perustelujen muutos aiheutuu kuluttajaneuvonnan tehtävien siirrosta momentilta 28.40.02.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	15 548 000
2018 II lisätalousarvio	14 000
2018 I lisätalousarvio	92 000
2018 talousarvio	11 188 000
2017 tilinpäätös	10 619 000

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 9 400 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2019 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 10 400 000 eurolla.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuudesta ja määrärahan lisäyksestä 8 400 000 euroa aiheutuu alueellisen pääomasijoitustoiminnan käynnistämisestä, mistä 4 900 000 euroa on siirtoa momentilta 32.50.64. Lisäksi määrärahan lisäyksestä 3 500 000 euroa on siirtoa momentilta 32.30.51.

Myöntämisvaltuudesta 2 000 000 euroa aiheutuu Varsinais-Suomessa toteutettavista uuden teknologian investointihankkeista, joilla arvioidaan olevan merkittävät työllisyysvaikutukset. Tätä vastaava määrärahan lisäys 1 000 000 euroa on siirtoa momentilta 32.30.51.

Myöntämisvaltuuden käytöstä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 9 400 000 euroa vuonna 2019, 500 000 euroa vuonna 2020 ja 500 000 euroa vuonna 2021.

2019 I lisätalousarvio	9 400 000
2019 talousarvio	8 178 000
2018 I lisätalousarvio	4 000 000
2018 talousarvio	12 171 000
2017 tilinpäätös	21 876 457

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio- politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 4 900 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 663 911 000 eurolla.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden ja määrärahan 4 900 000 euron vähennys aiheutuu valtion rahoitusosuuden siirrosta momentille 32.50.42 käytettäväksi alueellisen pääomasijoitustoiminnan käynnistämiseen.

2019 I lisätalousarvio	-4 900 000
2019 talousarvio	401 887 000
2018 II lisätalousarvio	35 000 000
2018 talousarvio	361 478 000
2017 tilinpäätös	280 568 707

60. Energiapolitiikka

42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2019 saa sitoutua enintään 7 000 000 eurolla Enontekiön Sähkö Oy:n nykyisen vastualueen sähköverkon korvausinvestointien tukemiseen tilanteessa, jossa Enontekiön kunta ei omista suoraan tai välillisesti Enontekiön Sähkö Oy:tä.

Selvitysosa: Enontekiön kunnassa toimivan Enontekiön Sähkö Oy:n alueella tehtäviä korvausinvestointeja on tarkoitus tukea Pohjois-Lapin sähköhuollon varmistamiseksi. Valtuutta käytettäisiin vain tilanteessa, jossa Enontekiön Sähkö Oy on siirtynyt osaksi toista yhtiötä. Tuki mahdollistaa toiminnan tehostumisen ja pitkäjänteisen investointiohjelman, jolla Enontekiön kunnan alueen sähköverkko saatetaan teknisesti asianmukaiselle tasolle samalla rajoittaen sähkön siirtohinnan korotuksia.

Valtuuden käytöstä arvioidaan aiheutuvan menoja vuosittain 700 000 euroa vuosina 2020—2029.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	125 000
2018 I lisätalousarvio	135 000
2017 tilinpäätös	845 857

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu omakielisen orientaatiokoulutuksen järjestämisestä sekä valtakunnallisen koulutusmateriaalin tuottamisesta maahanmuuttajien yhteiskuntatietoisuuden lisäämiseksi.

2019 I lisätalousarvio	250 000
2019 talousarvio	1 631 000
2018 II lisätalousarvio	2 500 000
2018 talousarvio	1 061 000
2017 tilinpäätös	1 631 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 60 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vanhusten ja vammaisten palvelujen lainsäädännön valmistelusta ja toimeenpanosta.

2019 I lisätalousarvio	60 000
2019 talousarvio	31 929 000
2018 II lisätalousarvio	-60 000
2018 I lisätalousarvio	-108 000
2018 talousarvio	31 004 000
2017 tilinpäätös	31 200 000

02. Valvonta

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 280 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 180 000 euroa aiheutuu vanhusten ja vammaisten palvelujen ohjauksen ja valvonnan voimavarojen vahvistamisesta ja 100 000 euroa varhaiskasvatuksen valvontaresurssien vahvistamisesta.

2019 I lisätalousarvio	280 000
2019 talousarvio	11 940 000
2018 II lisätalousarvio	90 000
2018 I lisätalousarvio	95 000
2018 talousarvio	10 836 000
2017 tilinpäätös	10 762 000

08. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käyttöä hallinnoivan lupaviranomaisen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tietoaineistojen kuvauksien laadintaan sähköiseen palveluun mm. rekisteritietojen tietosisäl- löstä ja niiden soveltuvuudesta käyttötarkoituksen mukaiseen käyttöön
- 2) lupaviranomaisen tietojen käyttöluhia koskevaan neuvontapalveluun ja sen kehittämiseen
- 3) kansallisen sähköisen käyttöportaalin ylläpitoon ja lupakäsittelyn asianhallintajärjestelmän toimintaan ja kehittämiseen
- 4) käyttöluopalveluun ja käyttölupapäätösten tekemiseen
- 5) käyttöluvan edellyttämän tutkimuksen eettisen käsittelyn liittämiseen osaksi lupaprosessia
- 6) tietojen yhdistämis- ja luovutuspalveluun ja sen kehittämiseen
- 7) koodiavainten säilytyspalveluun
- 8) tietoturvallisen teknisen käyttöyhteyden kehittämiseen ja ylläpitoon tietojen luovuttamiseksi
- 9) sähköisen tietoturvallisen käyttöympäristön kehittämiseen ja ylläpitoon hakijalle luovutettujen tietojen käsittelemiseksi
- 10) lupaviranomaisen ja rekisteripitäjien yhteistoiminnan kehittämiseen
- 11) lupaviranomaisen yleishallinnosta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuviin kustan- nuksiin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Määrärahaa käytetään lupaviranomaisen peruspalvelujen ja infrastruktuurin kehittämiseen ja ylläpitoon. Käyttöluvan saajat maksavat käyttöluvista maksun ja tarvitsemistaan palveluista kuten tietojen kokoamisesta, yhdistelystä, muokkaamisesta ja luovuttamisesta aiheutuvista kustannuk- sista valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla sosiaali- ja terveysministeriön määräämien pe- rusteiden ja lupaviranomaisen ohjausryhmän päätösten mukaisesti. Lupaviranomainen korvaa re- kisterinpitäjälle perityistä maksuista sille kuuluvan osuuden.

Lupaviranomainen toimii eriyttynä yksikkönä Terveyden ja hyvinvointilaitoksen (THL) yhtey- dessä. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa lupaviranomaiselle ja sen toiminnalle tulostavoitteet osana THL:n tulosoajasta.

2019 I lisätalousarvio

2 500 000

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vanhuspalvelujen tila -tutkimuksen (VanPal) kehittämisestä ja toteutuksesta.

2019 I lisätalousarvio	250 000
2019 talousarvio	53 708 000
2018 I lisätalousarvio	773 000
2018 talousarvio	52 479 000
2017 tilinpäätös	49 622 000

40. Eläkkeet

60. Valtion osuus kansaneläkeläistä ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi veteraanietuuksien tasokorotuksista. Lisäys aiheutuu veteraanilisien korottamisesta 1.4.2019 alkaen. Korottamisella kompensoidaan kansaneläkeindeksiin jäädytysvaikutus.

2019 I lisätalousarvio	20 000
2019 talousarvio	3 563 400 000
2018 talousarvio	3 580 500 000
2017 tilinpäätös	3 531 883 431

50. Veteraanien tukeminen

50. Rintamalisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 80 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi veteraanietuuksien tasokorotuksista. Lisäys aiheutuu rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän korottamisesta 1.4.2019 alkaen. Korotuksella kompensoidaan kansaneläkeindeksiin jäädytysvaikutus.

2019 I lisätalousarvio	80 000
2019 talousarvio	9 500 000
2018 talousarvio	12 600 000
2017 tilinpäätös	15 469 166

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

31. *Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma ja eräät muut menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 813 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten selvittämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävien Lastenasiainalo-toimintamallien käynnistämistä tukevien avustusten maksamiseen sekä enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen Lastenasiainalo-toimintamallien käynnistämiseen, kehittämiseen, ohjaukseen ja tukeen.

Selvitysosa: Lisämäärärahalla on tarkoitus tukea Lastenasiainalo-toimintamallien käynnistämistä Helsingissä ja Oulussa lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten selvittämiseksi ja ehkäisemiseksi. Lastenasiainalo on viranomaistyön toimintamalli, joka edistää monialaista yhteistyötä, tutkimista ja tiedon jakamista tilanteissa, joissa lapsen epäillä joutuneen pahoinpitelyyn tai seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi.

2019 I lisätalousarvio	813 000
2019 talousarvio	2 450 000
2018 talousarvio	500 000
2017 tilinpäätös	400 000

35. *Valtion rahoitus Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön opiskeluterveydenhuoltoon* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon laajentamisen toimeenpanoon vuosina 2019 ja 2020 maksettaviin valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

2019 I lisätalousarvio	3 000 000
------------------------	-----------

40. *Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin* (siirtomääräraha 3 v)

Suostumus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luovuttaa vastikkeetta valtion omistamaa osakevarallisuutta enintään 18 000 000 euron arvosta FinnHEMS Oy:lle Kouvolaan ja Seinäjoelle perustettavien uusien helikopteritukikohtien sekä Tampereen ja Oulun tukikohtien kiinteiden tukikohtien rakentamiseen sekä enintään 500 000 euroa lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan tuotantotavan muutoksen suunnitteluun.

Selvitysosa: Tukikohtien rakentamiseen FinnHEMS Oy:lle luovutetaan valtion omistamia osakkeita enintään 18 000 000 euron arvosta. Tuotantotavan muutoksen suunnitteluun osakevarallisuutta saa luovuttaa korkeintaan 500 000 euroa.

Osakkeita on tarkoitus lahjoittaa vuonna 2019 ja tukikohtia rakennetaan vuosien 2019—2022 aikana. Valtioneuvoston kanslia päättää, minkä yhtiön osakkeita luovutetaan.

Osakkeet luovutetaan ehdolla, että mikäli FinnHEMS Oy ei rakenna tukikohtia, perusta operatiivisia yksiköitä tai jatka ensihoidon ilmailupalveluiden antamista, FinnHEMS Oy:n tulee palauttaa valtiolle saamansa osakkeet tai rakennetut tukikohdat.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	28 990 000
2018 talousarvio	28 990 000
2017 tilinpäätös	28 990 000

65. Lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen vahvistaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Oulun kaupungille lasten ja nuorten psykososiaalisen tuen pilotointitoimintaan.

Selvitysosa: Lisämääräraha käytetään tukemaan Oulun kaupungin pilottiprojektia, joka tähtää alaikäisiin kohdistuvien seksuaalirikosten ehkäisemiseen vuosina 2019—2020.

2019 I lisätalousarvio	500 000
------------------------	---------